

## DANMARK HAR UDSIGT TIL NÆSTLAVESTE ØKONOMISKE VÆKST I OECD FREM TIL 2025

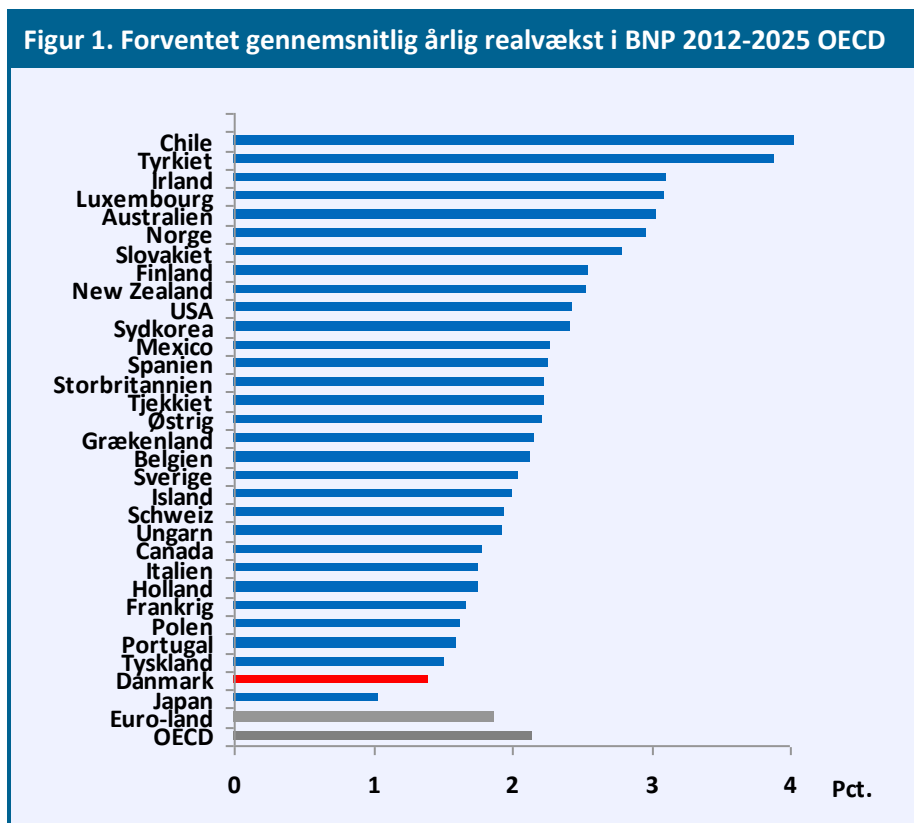
*Den seneste Economic Outlook fra OECD indeholder en mellemfristet fremskrivning af økonomierne for de 31 lande frem til 2025. Af fremskrivningen fremgår det, at Danmark ventes at få den næstlaveste vækst blandt de 31 lande – kun Japan forventes at få en svagere velstandsudvikling. Den forventede danske årlige realvækst i BNP på 1,4 pct. i perioden ligger betydeligt under væksten i både Euro-land og OECD på hhv. 1,9 og 2,1 pct. og vil i fravær af reformer betyde, at Danmark i fremtiden rutsjer nedad velstandsranlisten. Den lave danske vækst skyldes bl.a., at knaphed på hænder på arbejdsmarkedet vil bremse danske virksomheders vækstmuligheder. Væksten i økonomien kan øges, hvis man øger antallet af arbejdstimer i økonomien, eller hvis produktiviteten øges (produktion pr. time). Hvis Danmark i perioden 2012-2025 ønsker samme vækst som i Euro-området gennem øget arbejdsindsats, så kræver det reformer svarende til at øge beskæftigelsen med ca. 190.000 personer, og for at opnå OECD-vækst kræves yderligere 80.000, dvs. ca. 270.000 personer. En udvidelse af arbejdsudbuddet i denne størrelsesorden vil reducere lønstigningerne og dermed forbedre den danske konkurrenceevne. Euro-vækst vil næsten kunne nås, såfremt man afskaffede efterlønnen og forhøjede pensionsalderen fra 65 til 67 år, mens en højere OECD-vækst vil kræve markant flere tiltag, herunder reformer der kan forbedre produktiviteten. Ifølge OECD har Danmark udsigt til at være blandt de lande med lavest produktivitsudvikling i perioden 2012-2025. Det bør motivere til reduktioner af selskabsskat og marginalskat, der netop beskatter høj produktivitet.*

I den seneste Economic Outlook har OECD<sup>1</sup> udarbejdet en mellemfristet fremskrivning for perioden 2012-2025 for de 31 lande. I fremskrivningen tages der dels hensyn til det negative outputgab i 2011. Dvs., at BNP ligger under det potentielle niveau, fordi konjunkturerne midlertidigt sænker BNP. Dels tages der hensyn til, hvor meget vækst, der kan genereres i økonomien som følge af øget produktivitet (produktion pr. arbejdstime) og en øget arbejdsindsats (sidstnævnte er meget afhængig af den demografiske udvikling).

Set over perioden 2012-2025 betyder forventningerne fra OECD, at Danmark står til en årlig realvækst på 1,4 pct., jf. figur 1. Dette er ikke kun betydeligt lavere end gennemsnittet i både Euro-land og OECD på hhv. 1,9 og 2,1 pct. men også lavere end vores svenske og norske naboer, der med vækstrater på hhv. 2,0 og 3,0 pct. placerer sig noget højere på vækstranlisten end os.

Den lave forventede danske vækst skyldes bl.a., at knaphed på hænder vil bremse danske virksomheders vækstmuligheder. Dermed udgør mangel på hænder et konkurrenceevneproblem for danske virksomheder, da mangel på arbejdskraft kan gøre det svært at honorere øget udenlandsk efterspørgsel og mulighed for at erobre markedsandele. Herudover har Danmark også udsigt til at være blandt de lande med absolut lavest produktivitsudvikling i perioden frem til 2025.

<sup>1</sup> OECD Economic Outlook No. 87, maj 2010.



Kilde: OECD Economic Outlook No. 87 samt egne beregninger

### Øget vækst gennem reformer på arbejdsmarkedet

Den forventede lave vækst vil nødvendigvis få negative konsekvenser for den danske velstand relativt til omverdenen. For at undgå dette kan væksten løftes ved at øge antallet af arbejdstimer i økonomien (enten ved at få flere i beskæftigelse, eller ved at de beskæftigede arbejder flere timer). Dels kan man forsøge at øge væksten i produktiviteten.

For at opnå samme vækst i perioden som i Euro-området kræves en vækst i beskæftigelsen på 190.000 personer frem mod 2025, og ønskes en vækst som i OECD, er det nødvendigt med i alt 270.000 flere beskæftigede. Der er et potentiale for at nå dette, da der er knap 1,9 millioner danskere på overførselsindkomster. Her tænkes først og fremmest på efterlønnen, idet en afskaffelse af denne vil give ca. 70.000 ekstra i beskæftigelse i 2025<sup>2</sup>. En forhøjelse af folkepensionsalderen fra 65 til 67 år vil bidrage med yderligere ca. 70.000 beskæftigede i 2025. Endvidere kan dagpengeperioden reduceres yderligere fra 2 år til 1 år, hvilket vil give 13.000 ekstra beskæftigede<sup>3</sup>. Selvom disse reformer vil tilvejebringe et meget markant løft i beskæftigelsen på ca. 150.000 personer, vil det ikke alene være nok til at hæve væksten til euro-niveau, men dog bringe os et langt stykke derop af. Udfordringen er endnu større, hvis OECD-niveauet for væksten skal nås.

En højere arbejdstid for de beskæftigede er også en del af løsningen, men her er der ikke helt så direkte midler som på beskæftigelsen. En højere arbejdstid for danskerne sker ikke af sig selv, men kræver i høj grad bedre incitamenter. Her vil en reduktion af marginals-katten være et effektivt instrument. Når forbrugsskatter indregnes, ligger den sammensatte marginals-kat i

<sup>2</sup> Beregninger foretaget af DREAM for CEPOS.

<sup>3</sup> CEPOS notat: Højere dagpengesats - et fejlskud (december 2008)

Danmark fortsat blandt de højeste i verden, idet der på topskatteniveau er tale om en sammensat marginalskat på 67 pct. Uden afgifter ligger den øverste marginalskat på 56 pct.

Det bemærkes, at Forårspakke 2.0 reducerer den øverste marginalskat fra 63 til 56 pct., og skattereformen vurderes at øge arbejdsudbuddet med ca. 19.000 personer<sup>4</sup>. En reduktion i marginalsatten til 30 pct. vil udvide arbejdsudbuddet svarende til ca. 80.000 personer<sup>5</sup>. Lægges det til reform af dagpenge, efterløn samt folkepension fås en samlet beskæftigelsesvækst på 230.000 personer, hvilket er lidt færre end de 270.000 personer, der kræves for at få en vækst som i OECD.

Et øget arbejdsudbud på 190.000 eller 270.000 personer vil bidrage til at reducere lønstigningerne. Det vil forbedre konkurrenceevnen.

### Produktiviteten er et alvorligt problem

Endelig kan vækst opnås ved at øge produktiviteten. Den danske produktivetsudvikling er allerede i alvorlige problemer: Fra 1998 til 2008 havde Danmark den næstlaveste produktivetsvækst i OECD, hvilket medførte, at vi gik fra at være det 8. mest produktive land i OECD til at være det 15. mest produktive land<sup>6</sup>. I den nylige Economic Outlook fra OECD forventes det, at Danmark får den laveste produktivetsvækst af landene i perioden 2012-2025 sammen med Island og Mexico<sup>7</sup>.

Dette problem er vanskeligere at anvise konkrete løsninger på, men også her vil bedre incitamentener være afgørende. OECD har tidligere fundet, at selskabsskat er den skat, der hæmmer vækst og produktivitet mest<sup>8</sup>, idet den gør det mindre attraktivt at investere i ny teknologi mv. Derfor vil lavere selskabsskat kunne øge produktiviteten.

Herudover vil også en lavere marginalskat på arbejdsindkomst have positiv effekt på produktiviteten, idet en lavere marginalskat vil gøre det mere attraktivt at arbejde mere produktivt (da man får mere ud af det afledte lønhop), ligesom det vil øge afkastet af at uddanne sig.

Endvidere kan man privatisere offentligt ejede virksomheder. Private virksomheder på konkurrencemarkeder er ca. 20 pct. mere effektive end offentlige monopoler<sup>9</sup>. Herudover kan privatiseringer betyde større konkurrencepres, fordi flere virksomheder tør gå ind på markeder, hvor der tidligere var en statslig virksomhed (der muligvis kunne modtage reguleringsmæssig beskyttelse eller anden statsstøtte). Det underbygger, at privatiseringer vil øge produktiviteten. OECD har fundet, at privatiseringer af offentligt ejede selskaber øger produktiviteten på makroplan<sup>10</sup>. I Danmark er der en række statslige selskaber, man kan overveje at privatisere, herunder TV2, DONG og SAS. I kommunerne er der kommunalt ejede selskaber, der kan privatiseres, herunder havne, lufthavne og forsyningsselskaber<sup>11</sup>.

I den seneste konkurrenceredegørelse<sup>12</sup> findes det, at statsstøtten i Danmark er næsten dobbelt så stor som i andre rige EU-lande. Statsstøtte vil også tendere til at svække produktiviteten, fordi der holdes gang i virksomheder, der ikke er produktive nok til at klare sig på markedsvilkår.

<sup>4</sup> Aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om forårspakke 2.0 - Vækst, klima, lavere skat

<sup>5</sup> Beregnet ud fra en udbudselasticitet på 0,1.

<sup>6</sup> [CEPOS-notatet Rangering af produktivitet i OECD for 2008: Laveste placering i 27 år \(december 2009\)](#)

<sup>7</sup> Her er dog tale om produktivitet målt som produktion pr. beskæftiget, og ikke pr. arbejdet time som i CEPOS-notatet vedrørende væksten fra 1998 til 2008.

<sup>8</sup> "Taxation and Economic Growth" (2008), Johansson Å. et al. (2008), OECD Economics Department, Working Paper No. 620.

<sup>9</sup> [CEPOS notat: Stort udliciteringspotentiale på 15 mia. kr. i den kommunale sektor \(juni 2008\)](#) .

<sup>10</sup> OECD (2003). Privatising State-Owned Enterprises: An Overview of Policies and Practices in OECD Countries. OECD Publishing.

<sup>11</sup> [CEPOS notat: Stort privatiseringspotentiale i kommunerne \(marts 2007\)](#) .

<sup>12</sup> Konkurrenceredegørelse, Konkurrencestyrelsen juni 2010.

En reduktion i statsstøtten kan derfor også øge produktiviteten.

Dette notat er muliggjort ved donation fra **KRAKS FOND**